

SLAVER OG I SKJUL

**Et undervisningsmateriale til
to animerede dokumentarfilm**

Kolofon

Slaver og I skjul

Et undervisningsmateriale til to animerede dokumentarfilm

Forfatter

Torben Blankholm

Redaktion

Sara Haugesen, Astrid Schmeltzer Dybkjær (Amnesty International)
og Flemming Kaspersen (Det Danske Filminstitut)

Layout

Rasmus Danielsen

Udgiver

Amnesty International
I samarbejde med Det Danske Filminstitut

SLAVER og I SKJUL

”Slaver” og ”I skjul” er to korte animerede dokumentarfilm, som egner sig til undervisning på folkeskolens mellemtrin og opefter. Den ene handler om nutidens slaveri og den anden om uledsagede flygtningebørn. To alvorlige emner i to stærke og originalt udførte film. Når de alligevel kan anvendes fra mellemtrinnet, er det netop fordi instruktørerne anvender animation. Det gør det barske indhold mindre påtrængende.

De svenske instruktører Hanna Heilborn og David Aronowitsch har lavet de to film, som begge handler om børns rettigheder. Filmene har samme stil og udtryk, og man mærker i begge film instruktørernes indignation og engagement.

Dette undervisningsmateriale er skrevet, så de to film kan anvendes hver for sig eller sammen. For hver af de to film er der en gennemgang af indhold, form, tematik og stil samt et eller flere faktaafsnit om landet/konflikten/temaet. Afslutningsvis er der peget på relevante links. Til hver film er der også nogle opgaver, der er udformet som kopisider henvendt direkte til eleverne. Opgaverne sætter fokus såvel det filmiske udtryk som det tematiske indhold og de lande, filmene handler om. En enkelt kopiside – ”Slaver og I skjul – animerede dokumentarfilm” – handler som overskriften antyder om begge film. Den kan med let tilretning også bruges på hver af de to film enkeltvis.

Filmene kan anvendes i dansk, geografi, historie og samfundsfag, ligesom de vil kunne indgå i tværfaglige emnearbejder om børns rettigheder, nationale/ internationale konflikter, uledsagede flygtningebørn og vor tids slaveri.

Skaf filmene

”Slaver” og ”I skjul” distribueres til undervisningsbrug af Det Danske Filminstitut. Du kan se filmene i dvd-kvalitet på internettet via abonnementstjenesten www.filmstriben.dk.

”I skjul” indgår desuden på dvd-antologien ”Bawke/I skjul”, som er udgivet af Det Danske Filminstitut. Læs mere i DFIs netkatalog på www.dfi.dk. Dvd'en kan købes via www.biblioteksmedier.dk.

”Slaver” er udgivet på dvd af Pausefilm – www.pausefilm.dk. Filmen kan også rekvireres via Amnesty International – www.amnesty.dk. Det Danske Filminstitut distribuerer ikke ”Slaver” på DVD.

*God fornøjelse med filmene og undervisningsmaterialet,
Torben Blankholm*

SLAVER

Credits:

Originaltitel: Slaves

Sverige/Norge/Danmark 2008

Instruktion: Hanna Heilborn og David Aronowitsch

Længde: 15 minutter

Filmens handling og form

"Slaver" er en animeret dokumentarfilm om to slavebørn fra Sudan i det nordøstlige Afrika. Vi møder den ni-årige pige Abuk og den 15-årige dreng Machiek sammen med en læge, en tolk og James Aguer fra organisationen CEAWAC (læs om CEAWAC på side 7).

De to børn bliver interviewet og fortæller deres gribende og gruopvækkende historier om, hvordan de blev bortført til slaveri, da de var små.

Abuk var fem år, da hun sammen med sin mor, far og søster blev bortført af en arabisk milit. Forældrene blev slået ihjel, og de to børn blev begge slaver. Abuk blev tvunget til at arbejde som gedehyrde, indtil hun slap fri.

Machiek var syv år, da han sammen med sin mor blev bortført, efter at hans far var blevet pint og slået ihjel af bortførerne. Machiek fortæller om mange grusomme hændelser og flere mord, som han overværede, mens han var slave. Han blev også selv truet og tortureret i de fire år, han arbejdede i fangenskab.

Filmen er kronologisk opbygget. Først præsenteres personerne og interviewsituationen. Gennem de første spørgsmål og svar bliver tolkens rolle vist, hvorefter han glider i baggrunden og de relevante personer på filmen ser ud til at tale direkte med hinanden på hver deres sprog.

Børnene bliver først spurgt om faktuelle ting som navn, alder, og hvor i Sudan de kommer fra. Herefter fortæller først Abuk og senere Machiek deres historier.

I den sidste scene bliver de to børn spurgt om deres fremtidsdrømme. Herefter slutter filmen på samme måde, som den startede, med lidt småsnak i interviewlokalet og et par tekstskilte, som fortæller:

"Abuk, 9 år, og Machiek, 15 år, har begge været slaver.

De besøgte Sverige i 2003.

Kort efter vendte de tilbage til Sudan.

Både Abuk og Machiek går nu i skole.

Abuk er stadig (2008) ikke blevet genforenet med sin søster.

James' organisation arbejder fortsat (2008) imod slaveri."

Tematik

Filmen Slaver har to hovedtemaer: Den langvarige borgerkrig i Sudan, og hvordan børn og voksne bliver bortført og udnyttet som slaver langt væk fra deres hjemegn.

Filmen indledes med en række stærkt farvelagte sort/hvide fotos, som afveksler med nogle tekstskilte. Scenen sættes, og vi får lidt baggrundsviden:

"Der har været borgerkrig i Sudan i over 20 år.

Den statsstøttede milit har systematisk taget kvinder og børn til fange.

Ingen ved, hvor mange, men det drejer sig om tusindvis af mennesker.

Abuk, 9 år og Machiek, 15 år, har begge været slaver. De blev befriet af James Aguer.

Vi møder dem i 2003 sammen med en tolk og en læge."

Stil

"Slaver" er en animeret dokumentarfilm om krig og slaveri i Sudan. En "tegnefilm" om et alvorligt emne med grusomme beskrivelser af dramatiske hændelser, tortur og mord. Man kan måske frygte det værste, hvis man tænker på de mange traditionelle underholdningsfilm i den animerede genre. Men instruktøren og holdet bag filmen bruger tegnefilmens sprog og virkemidler på en helt anden måde. Interviewsituationen omkring den autentiske lydoptagelse af interviewet med de to børn visualiseres, og filmen digter med på børnenes på én gang meget nøgterne og grusomme fortællinger.

Filmens anslag sætter scenen, ligesom den giver en forsmag på stemning og tema. Interviewsituationen præsenterer de involverede personer og deres roller. Alle personer fremstår stærkt stiliserede og er holdt i sort/hvid, men de tegner alligevel et varieret billede af deltagernes personlighed og engagement i sagen.

Når de to børn svarer på spørgsmålene, visualiseres deres historier. Da Abuk fortæller om sin tilfangetagelse, hvor hendes forældre bliver slået ihjel, og Abuk og hendes søster bliver sat på toget til Mugadama, viser filmen nogle rygende huse i horisonten holdt i sorte og røde farver, efterfulgt af nogle stærkt orange indklip af et tog, som set fra frøperspektiv brusende kører direkte ud mod publikum i salen. Abuk fortæller videre til interviewer. Igen digter filmen med: Man ser Abuks fangevogtere med spyd, hvorefter der klippes ind i et nærbillede af vagtens fod, hvor Abuk toner frem. Der klippes i korte og længere sekvenser mellem interviewsituation og visualiseringer.

Det er de mindst voldsomme og grusomme situationer, som visualiseres. Det er børnenes tanker, stemninger og følelser, som præsenteres på lærredet i billeder og lyd.

Alle visualiseringer er lavet i en stærkt stiliseret form med et grafisk næsten sort/hvidt udtryk, som tilføjes styrke gennem en til tider voldsom farvelægning i klare og stærke primær- og sekundærfarver: rød, gul, blå, orange, grøn og lilla. På den måde arbejder instruktøren på at skabe stemning og følelser hos tilskuerne, som inviteres til at digte med på den indre biograf om Abuk og Machieks beretninger.

Lidt fakta og baggrundsoplysninger om filmen "Slaver"

Interviewet, som danner udgangspunkt for filmen, foregik på et hotel i Sverige i 2003. Det er meningen, at det skal være anonymt, da det på det tidspunkt stadig hændte, at de tidligere slaveejere forfulgte det, de betragtede som deres ejendom.

Interviewet kom i stand, fordi James Aguer og de to børn Abuk og Machiek var i Sverige som en del af et arrangement, hvor James skulle modtage prisen "The World's Children's Prize for the Right of the Child (www.childrensworld.org).

Følgende personer var ud over børnene til stede under interviewet:

1. James Aguer fra organisationen CEAWAC (Committee for the Eradication for the Abduction of Women and Children)
2. Charles Deng Majok Kwal, tolken i filmen
3. En kvindelig læge, som man ikke ser på filmen
4. De to instruktører

Hele interviewet er oprindeligt en time langt, så der er klippet en del i det. Instruktørerne har flere formål med at deltage i interviewet og senere lave en film om det. For det første vil de fortælle, at der den dag i dag findes slaveri – på trods af internationale konventioner og aftaler om det modsatte. For det andet ønsker de at sætte fokus på en nærmest glemt intern væbnet konflikt i en region i Sudan. Og til sidst er det deres mål at formidle en meget barsk historie på en måde, så den fx kan indgå i undervisningen helt ned på folkeskolens mellemste klassetrin.

Sudan

Sudans historie har været præget af konflikter siden landet opnåede uafhængighed i 1956. Inden for de seneste 25 år har der været mange skiftende regeringer, militærkup, hungersnød, interne væbnede konflikter og borgerkrig i landet. Konflikten mellem den regeringsstøttede Janjaweed-milits og forskellige frihedsbevægelser i den vestlige Darfur-provins har i de senere år haft en betydelig plads i verdens medier.



Der har været mange fredsinitiativer, hvor der gennem årene er opnået våbenhviler og fredsftaler – senest i 2005.

Danmark arbejder aktivt for et internationalt samarbejde og yder også direkte støtte til Sudan. Danmark støtter med 45 soldater i FN's fredsbevarende mission i Sudan, og der er bevilget 500 millioner kroner til humanitær hjælp og genopbygningsbistand, samt yderligere 200 millioner kroner til humanitær hjælp og genopbygningsbistand i Darfur.

Sudan er blandt de lande, der har godkendt Børnekonventionen. Den sudanske regering hævder også at den overholder konventionen og afviser beskyldninger om, at der findes slaveri i Sudan trods gentagne beviser på det modsatte.

James Aguer og CEAWAC (Committee for Eradication of the Abduction of Women and Children)

Dinka-stammen hører hovedsagelig hjemme i den sydlige del af Sudan. James Aguer er Dinka-leder og har i en årrække arbejdet aktivt på at forhindre slaveri og bortførelser af kvinder og børn i det sydlige Sudan. Han startede arbejdet sammen fem andre. Kun James og hans kollega Yel Nyang er stadig i live. De fire andre er blevet slået ihjel pga. deres arbejde med at befri slaver. James har været i fængsel 31 gange og Yel har været i fængsel ni gange uden at blive stillet for en dommer. Siden fredsftalen i 2005 har James Aguer brugt meget tid på at finde og befri slaver i det sydlige Sudan, ligesom han driver modtagelsescentre for befriede børn og kvinder.

Hans arbejde startede for alvor i 1989, da han blev formand for the Committee of Dinka Chiefs, som blev stiftet juni måned samme år. Hans organisation registrerede navne og indsamlede informationer om i nærheden af 20.000 bortførte personer og skabte international opmærksomhed om problemet.

En stor del af de bortførte i Sudan er ligesom Abuk medlemmer af Dinka-stammen. Forskellige militser, og efter sigende også regeringsstyrker, laver razziaer i Dinka-byer, hvor de slår mændene ihjel og bortfører kvinder og børn. Børnene bliver ofte transporteret langt væk fra deres hjemegn, hvor de holdes indespærret, når de ikke arbejder som slaver med at passe geder, lave markarbejde og hente vand mv. de får ikke lov at gå i skole. Mange kvinder fortæller, at både de og børn af begge køn ud over at arbejde som slaver også er blevet udsat for voldtægter.

Det lykkedes for the Committee of Dinka Chiefs at skabe så meget opmærksomhed både nationalt og internationalt, at regeringen i Sudan i 1999 nedsatte Committee for Eradication of the Abduction of Women and Children (CEAWAC), der skulle videreføre Dinka-ledernes arbejde.

James Aguer modtog i 2006 the Anti-slavery Award for sit store arbejde. Prisen uddeles hvert år af organisationen Anti-Slavery International (www.antislavery.org). James har, som omtalt ovenfor, også modtaget The World's Children Prize for the Right of the Child. Det foregik i Sverige, og det var her, instruktøren mødte James og de to børn.

Amnesty International om situationen i Darfur

”Ingen må holdes i slaveri eller trældom. Slaveri og slavehandel under alle former skal være forbudt”.

Sådan står der i FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne, som blev vedtaget i 1948, og som senere er blevet uddybet i FN's Konvention om Civile og Politiske Rettigheder, som en lang række lande har skrevet under på, at de vil overholde. Alligevel sker det mange steder i verden, at børn bliver gjort til slaver og arbejder under meget dårlige forhold.

Alvorlige brud på menneskerettighederne

Amnesty International er en organisation, som arbejder for, at menneskerettighederne skal overholdes i alle lande i verden. Amnesty har i mange år kritiseret Sudans regering for mange alvorlige forhold – ikke kun slaveri. Regeringens sikkerhedsstyrker begår dagligt grove overgreb mod civilbefolkningen og har for eksempel mange gange skudt og dræbt fredelige demonstranter. Andre gange bliver folk sat i fængsel i lange perioder uden at de bliver anklaget for noget eller stillet for en dommer. Sikkerhedsstyrkerne og politiet benytter også tortur og mishandling af fanger, og i 2007 blev mindst 23 mennesker dømt til døden. Der er altså tale om en regering, som ser gennem fingre med, at politiet og væbnede grupper begår forbrydelser og uhyggelige overgreb på helt almindelige mennesker.

Det er også en af grundene til, at der bliver kidnappet mange børn, som bliver brugt som slaver. Når man lever i et retsløst samfund, hvor væbnede grupper får lov at hæрге og undertrykke folk, og når de kriminelle ikke bliver straffet, så breder lovløsheden sig. Noget lignende er svært at forestille sig i Danmark.

Årelang konflikt

Sudan har i mange år været præget af krig og konflikt. Efter årtier med en voldsom borgerkrig mellem den nordlige og sydlige del af Sudan blev der i 2005 indgået en stor fredsaftale mellem alle landets væbnede grupper. Konflikten er dog langt fra ovre, men har i stedet flyttet sig til det vestlige Sudan i provinsen Darfur, hvor over 300.000 er blevet slået ihjel siden 2003, og over to millioner er drevet på flugt. Mange af dem bor i store flygtningelejre, og mange kvinder og piger bliver voldtaget af mænd fra den frygtede Janjaweed-milits, når de går udenfor lejrene for at finde brænde, så de kan lave mad.

Situationen i Darfur er så uhyggelig, at Den Internationale Straffedomstol (ICC) i Haag i 2008 udsendte en såkaldt arrestordre mod to af de ansvarlige – den tidligere indenrigsminister Ahmad Muhammad Harun og lederen af Janjaweed-militsen Ali Mohammad Ali Abdel-Rahman, der har stået bag nogle af de groveste forbrydelser mod befolkningen. Hvis de to mænd bliver fanget, skal de udleveres til ICC, som så vil forsøge at få dem dømt for krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskehed. Amnesty International støtter Den Internationale Straffedomstols forsøg på at få dem dømt og skabe retfærdighed og ønsker, at FN indsætter en stor militærstyrke, som kan skabe fred i Sudan og beskytte befolkningen mod flere rædsler.

Amnesty International om moderne slaveri

Slaveri er det modsatte af det, som menneskerettighederne står for. Slaveri betyder, at et menneske arbejder for et andet menneske uden at få løn og ofte mod sin vilje. Nogle gange kan man også tale om, at slaver er ejet af deres herrer eller slaveejere, hvis de for eksempel ikke er frie til at rejse væk. I gamle dage tog man ofte krigsfanger, når man gik i krig og førte de overlevende med tilbage som slaver. Mange millioner afrikanere kom også til USA og Caribien som slaver mellem 1600- og 1800-tallet, hvor slavehandlen var på sit højeste. I Danmark var slaveri lovligt indtil 1848. FN vedtog i 1956 en tillægskonvention om slaveri, der definerer forskellige former for slaveri. Det kan være at tvinge en anden person til at bo og arbejde hos sig uden mulighed for at ændre sine forhold, eller hvis børn under 18 år sælges eller gives til en anden person for at arbejde. Selvom slaveri har været forbudt ved lov i rigtig mange år, sker det stadig i dag, at folk bortføres for at blive slaver.

Ingen ved præcis hvor mange mennesker, der lever som slaver i dag (2009). En ekspert i moderne slaveri, Kevin Bales, anslår antallet af slavearbejdere til 27 millioner, mens andre mener, at det er nærmere de 100 millioner. Faktum er, at der er mange flere slaver i dag end nogensinde før.

Endnu flere mennesker, mange af dem børn, lever under slavelignende forhold, hvor de for eksempel arbejder på fabrik i mange timer om dagen til en løn, de ikke kan leve for. Desuden er der en omfattende illegal handel med kvinder og børn, som er svær at registrere. International Labour Organisation (ILO) anslår at der er ca. 126 millioner børnearbejdere verden over, og at ca. 8 millioner af dem arbejder som deciderede slaver.

Børnearbejde

Ifølge Unicef kommer over halvdelen af alle børnearbejdere fra Afrika. Unicef definerer skadeligt børnearbejde som for eksempel fuldtidsarbejde, arbejde som medfører stress, arbejde til en dårlig eller utilstrækkelig løn, arbejde, der skadeligt for barnets sociale og psykiske udvikling og arbejde, der forhindrer børnene i at gå i skole.

De fleste af disse børn arbejder af nød, fordi deres familier er fattige og ikke ville kunne overleve uden børnenes arbejde. Familiene har ikke råd til at sende børnene i skole, og uden en uddannelse er det endnu sværere for børnene at få et godt arbejde og slippe ud af fattigdommen, når de bliver voksne. Mange børn arbejder i marken som huslaver eller på fabrikker. Børn bliver ofte betragtet som en nem og god arbejdskraft, fordi de ikke brokker sig eller kan kræve bedre forhold ved brug af magt. I Sudan og andre krigshærgede lande i Afrika bruges børn også som soldater og sendes i væbnet kamp, eller de bliver sat til at arbejde i lejrene for de voksne soldater. Ofte bliver børnene slået eller mishandlet, hvis de ikke gør deres arbejde godt nok, og mange af dem – især pigerne – bliver også seksuelt udnyttet.

Børns rettigheder

Børnekonventionen blev vedtaget på FN's generalforsamling i 1989. Over 190 lande har underskrevet aftalen og skal med jævne mellemrum gøre rede for, hvordan de overholder den. Der er 54 punkter i Børnekonventionen, der skal sikre børns fundamentale rettigheder som ret til mad, sundhed, et sted at bo og beskyttelse mod krig og bortførelse og mulighed for at gå i skole. Grundlæggende har børn præcis de samme rettigheder som voksne og er dækket af FN's Menneskerettighedskonvention.

Læs mere om Amnesty International på www.amnesty.dk

Abuks historie

Se filmen igen. Sørg for at du kan stoppe filmen og tage noter undervejs. Skriv så om Abuk og hendes historie her:



Navn:

Alder nu:

By:

Familie:

Alder da hun blev bortført:

Hvor lang tid var hun slave?

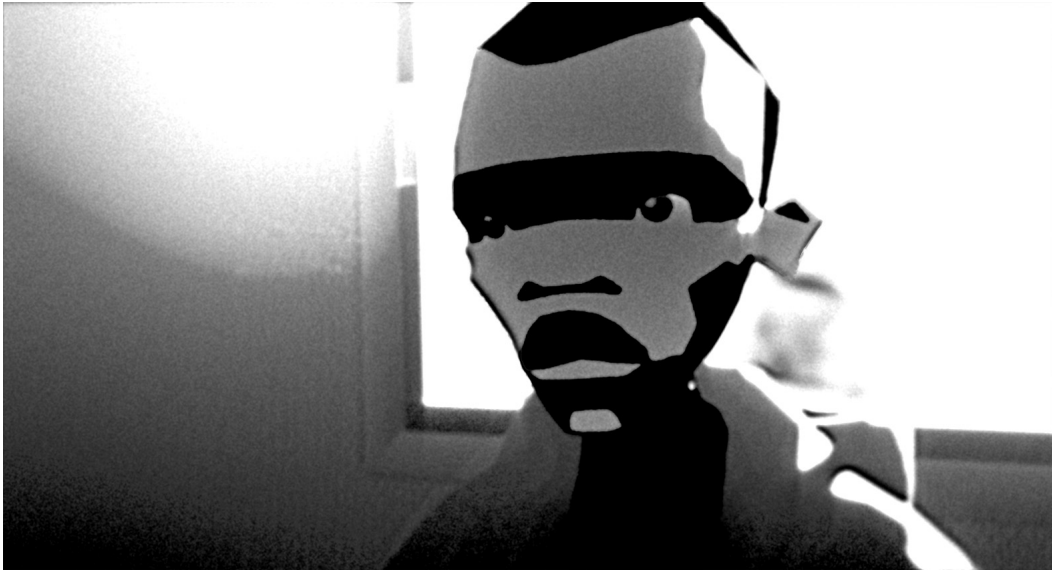
Hvad skete der, da Abuk blev bortført?

Hvad blev Abuk sat til at lave, da hun var slave?

Hvordan blev hun behandlet?

Machieks historie

Se filmen igen. Sørg for at du kan stoppe filmen og tage noter undervejs. Skriv så om Machiek og hans historie her:



Navn:

Alder nu:

By:

Familie:

Alder da han blev bortført:

Hvor lang tid var han slave?

Hvad skete der, da Machiek blev bortført?

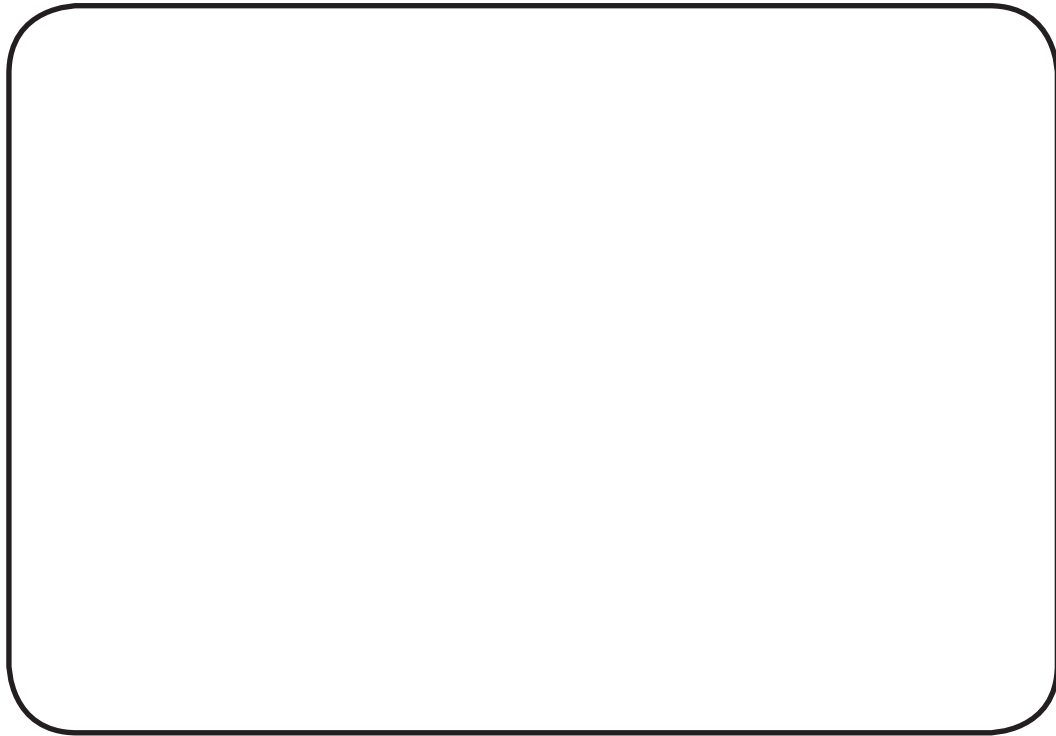
Hvad blev Machiek sat til at lave, da han var slave?

Hvordan blev han behandlet?

Fortæl om mindst tre af de ting Machiek oplevede, mens han var fanget?

Indtryk fra ”Slaver” - udtrykt i maleri

- Tænk filmen igennem - luk øjnene og blænd op for din indre biograf.
- Vælg en af de ting Abuk eller Machiek var ude for.
- Tegn en skitse af det her.
- Læg farver på



- Vis skitsen til din lærer.
- Tegn din skitse op i stort format
- på karton eller masonitplade.
- Mal dit billede med akrylfarver.
- Hæng det op sammen med dine plancher om Sudan og Danmark

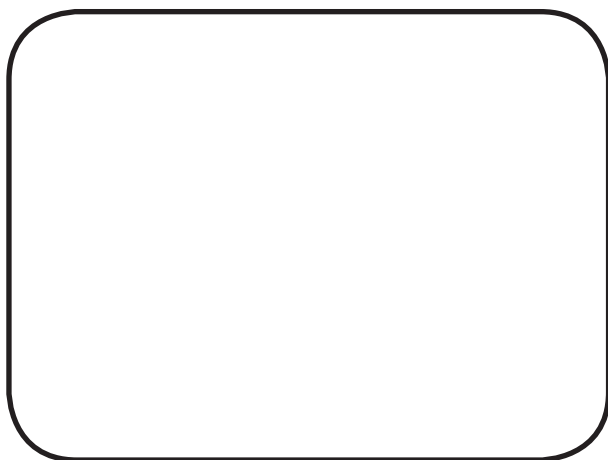
Hvordan fortæller filmen ”Slaver” sin historie?

Se et par gange klippet, hvor den lille pige Abuk fortæller sin historie
- tidskode 1.49 - 4.55.

Tegn og beskriv de indklip, som illustrerer Abuks historie. Skriv ud for hvert indklip, hvad Abuk fortæller, og hvad indklippet viser. Beskriv billeder, farver og lyde. Beskriv også hvad det får dig til at tænke og føle.

(OBS! tidskoderne er omtrentlige – der kan være nogle sekunders forskel mellem filmene på www.filmstriben.dk og på dvd)

Huse i horisonten (3.10 - 3.30)



Beskriv billederne:

Beskriv farverne:

Hvad fortæller Abuk?:

Beskriv lydsiden:

Hvad får det dig til at tænke og føle?:

Toget kører (3.50)



Beskriv billederne:

Beskriv farverne:

Hvad fortæller Abuk?:

Beskriv lydsiden:

Hvad får det dig til at tænke og føle?:

Abuk med fangevogtere (4.00)



Beskriv billederne:

Beskriv farverne:

Hvad fortæller Abuk?:

Beskriv lydsiden:

Hvad får det dig til at tænke og føle?:

Øgenavn for dinka-folket (4.20)



Beskriv billederne:

Beskriv farverne:

Hvad fortæller Abuk?:

Beskriv lydsiden:

Hvad får det dig til at tænke og føle?

Skriv hvad Abuk fortæller om før og imellem de fire indklip:

”Slaver” og ”I skjul” – animerede dokumentarfilm

Hvad er en dokumentarfilm?

Læs om dokumentarfilm hos Det Danske Filminstitut: Fat om dokumentarfilm
www.dfi.dk/dfi/undervisning/fatomdokfilm/1_1.htm

Slå også ordet dokumentarfilm op i en betydningsordbog.

Skriv derefter din egen forklaring på, hvad en dokumentarfilm er:

Hvad er en animationsfilm?

Læs om animationsfilm på Det Danske Filminstitut: Undervisningsmateriale om animationsfilm

www.dfi.dk/dfi/undervisning/animation

Slå også ordet animation op i en betydningsordbog.

Skriv din egen forklaring på, hvad en animationsfilm er:

Hvad er en animeret dokumentarfilm?

Skriv nu også din egen forklaring på, hvad en animeret dokumentarfilm er:

Hvorfor animeret dokumentar?

Se filmene igen. Forestil dig, at det var de virkelige personer, som blev vist på filmen. Overvej, hvorfor du tror, at instruktørerne har valgt at lave de to dokumentarfilm ”Slaver” og ”I skjul” som animationsfilm. Hvad opnår de ved at bruge animerede figurer i stedet for at filme de virkelige børn?

Sudan og Danmark

Materialer:

- et atlas
- en computer med adgang til internettet
- kopipapir, blyant, farver

Find Sudan i dit atlas.

- Tegn et kort over den verdensdel Sudan ligger i.
- Tegn også Sudan på kortet og indtegn Den Blå og Den Hvide Nil, de vigtigste jernbaner og de største byer.
- Kig på et produktionskort over Sudan, og skriv de vigtigste produkter her:

- Kig på et kort over klima- og plantebælter. Hvilket klimabælte ligger Sudan i?

- Beskriv klimaet:

- Hvilke typer plantebælter er der i Sudan?

Gå ind på Aschehougs leksikon på Skolernes Databaseservice på

<https://skoda.emu.dk/index.jsp> (du skal bruge dit UNI-login)

- Vælg: Aschehougs Leksikon og skriv Sudan i søgefeltet
- Vælg også: Landefakta og billeder
- Læs om Sudan og læs landefakta og kig på billederne fra Sudan

- Du skal nu lave en side om Sudan med tekst, fakta og billeder.

- Lav en tilsvarende side om Danmark.

- Sammenlign nu de to lande, og hvordan det er at leve der. Tænk på det, du har hørt og set om Sudan i filmen Slaver, og det du ved fra dig selv om livet i Danmark: Hvordan er det at være barn i de to lande? Skolegang? Arbejde? Fritid? Familie? Menneskerettigheder?



I SKJUL

Credits:

Originaltitel: Gömd

Sverige 2002

Instruktion: Hanna Heilborn, David Aronowitsch og Mats Johansson

Længde: 7 minutter

Filmens handling og form

Giancarlos er 12 år og fra Peru. Han har, da filmen bliver optaget, levet to år "under jorden" i Sverige. Hans forældre flygtede til Sverige og efterlod Giancarlos hos noget familie i Peru. Efter et år har forældrene sparet sammen til en flybillet, så Giancarlos kan komme op til dem i Sverige, hvor det viser sig, at han ikke kan få opholdstilladelse.

Filmen bygger på en autentisk båndoptagelse af et interview i 1999, hvor Giancarlos har levet i skjul i Sverige i to år. Giancarlos fortæller om tiden, hvor han var alene i Peru og levede som gadebarn. Han fortæller også om, hvordan det er at leve illegalt og konstant frygte, at nogen får mistanke til ham, så han bliver opdaget.

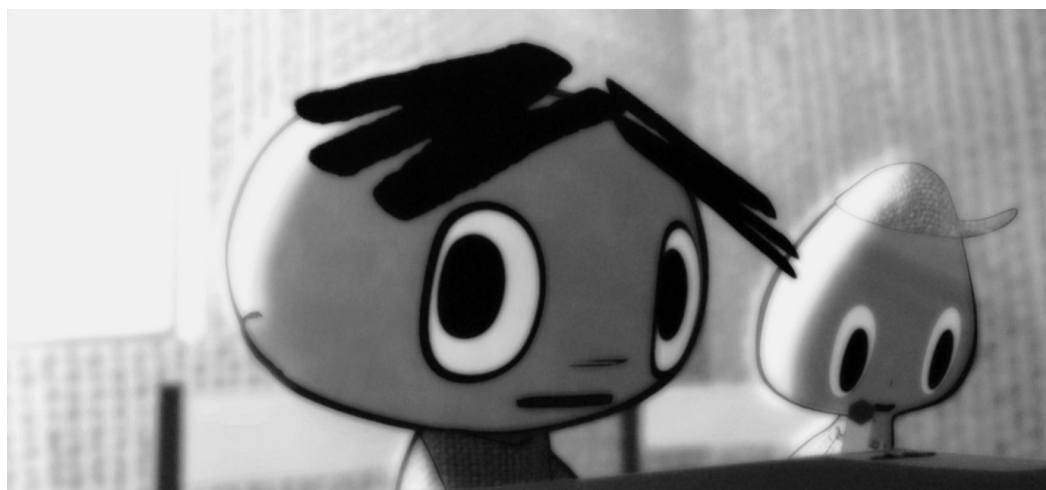
Tematik

Børns vilkår og rettigheder er fokuspunkter i denne film. Én ting er FN's konvention om barnets rettigheder, noget andet er det enkelte barns vilkår. Her får vi indblik i, hvordan Giancarlos vilkår som gadebarn i Peru og som illegal flygtning i Sverige presser ham og efterhånden gør ham mere og mere desperat.

Stil

"I skjul" er en ganske kort animeret dokumentarfilm. Lydsiden består hovedsagelig af båndoptagelsen af interviewet med Giancarlos. Billedsiden er meget enkel tegnefilm, der på gribende vis illustrerer interviewsituationen. Giancarlos og hans lillebror er tegnet stiliseret med et stort hoved og overdimensionerede øjne, som får dem til at virke vagtsomme og bekymrede. Farverne er blålige eller rødlige.

Undervejs i interviewet er der indklippet sekvenser, som illustrerer det, Giancarlos fortæller om. Blandt andet ser og hører vi ham i skole i Sverige. Tiden som gadebarn illustreres også, og denne sekvens slutter på humoristisk vis. En politimand tager med to fingre Giancarlos' "alter ego" op af en kloak i Peru og placerer det på lillebroderens tegnepapir i Sverige.



Amnesty International om Menneskerettigheder i Peru

Menneskerettighedssituationen i Peru er betydeligt forbedret i de senere år, selvom efterdønningerne fra to årtiers væbnet konflikt i årene 1980 – 2000 stadig mærkes. Der er blevet nedsat en Sandheds- og forsoningskommission, som bl.a. Danmark har bidraget til økonomisk. Kommissionen skal hjælpe til at hele sårene og bringe dem, som er skyldige i overtrædelser af menneskerettighederne, til retfærdighed. Men flere menneskerettighedsorganisationer har dog beklaget, at regeringen ikke i tilstrækkelig grad følger op på anbefalingerne fra Sandhedskommissionen.

Forholdene i landets fængsler er meget barske. Der høres ofte klager over behandlingen af mistænkte i politiets varetægt og af fanger, herunder anklager om tortur. Der er desuden gentagne eksempler på overdreven magtanvendelse fra politiets side, og fagforeningsfolk og journalister bliver udsat for trusler, chikane og angreb. Miljøforkæmpere og bondeledere, som aktionerer mod forurenende mineprojekter er blevet fortsat udsat for overfald og chikane.

Mange af de oprindelige folk, som lever i landsbyer i de små lokalsamfund, har ikke samme adgang til sundhedsydelser som folk i byområderne. Der findes stort set ingen sundhedstilbud, der er tilpasset indianernes kultur.

Læs mere om Amnesty International på www.amnesty.dk

I skjul – om Giancarlos' hverdag i Peru og i Sverige

Giv en kort karakteristik af Giancarlos (fx alder, udseende, fremtræden):

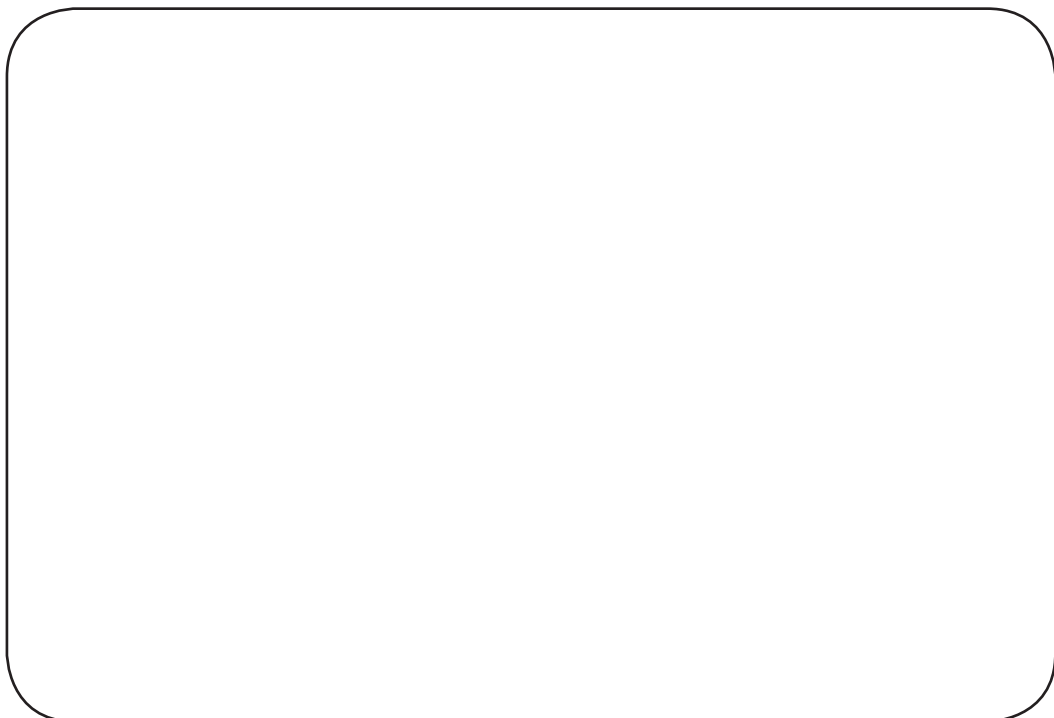
Beskriv Giancarlos hverdag og problemer, inden han flygter fra Peru:

Beskriv Giancarlos hverdag og problemer i Sverige:

Hvilke bekymringer er de største for Giancarlos i Sverige?

Hvad savner han i Sverige?

Hvad har gjort størst indtryk på dig af det, som Giancarlos har været ude for?
Tegn en tegning og farvelæg den.



Peru og Danmark

Materialer:

- et atlas
- en computer med adgang til internettet
- kopipapir, blyant, farver

Find Peru i dit atlas

- Tegn et kort over den verdensdel Peru ligger i.
- Tegn også Peru på kortet og indtegn de vigtigste floder, jernbaner og de største byer.
- Kig på et produktionskort over Peru, og skriv de vigtigste produkter her:

- Kig på et kort over klima- og plantebælter.
Hvilke klimabælter ligger Peru i?

- Beskriv klimaet:

- Hvilke typer plantebælter er der i Peru?

Gå ind på Aschehous leksikon på Skolernes Databaseservice på

<https://skoda.emu.dk/index.jsp> (du skal bruge dit UNI-login)

- Vælg: Aschehous Leksikon og skriv Peru i søgefeltet
- Vælg også: Landefakta og billeder
- Læs om Peru og læs landefakta og kig på billederne fra Peru

- Du skal nu lave en side om Peru med tekst, fakta og billeder.

- Lav en tilsvarende side om Danmark.

- Sammenlign nu de to lande, og hvordan det er at leve der. Tænk på det, du har hørt og set om Peru i filmen I skjul, og det du ved fra dig selv om livet i Danmark: Hvordan er det at være barn i de to lande? Skolegang? Arbejde? Fritid? Familie? Menneskerettigheder?



Hvorfor kommer Giancarlos til Sverige?

Hvorfor tror du, at Giancarlos er nødt til at leve illegalt i Sverige?

Hvem hjælper Giancarlos i Sverige?

Hvordan tror du, fremtiden ser ud for Giancarlos?

- Undersøg, hvad der sker med udenlandske børn, som kommer alene til Danmark (i officielt sprog kalder man dem for "uledsagede børn")?
 - Du kan google "børn på flugt".
 - Du kan fx læse og se billeder på hjemmesiden www.barneflygtning.dk og www.barneflygtning.dk/sandholmbarn.html.
- Undersøg hvad kvoteflygtninge er, og hvor mange Danmark tager i mod hvert år. Det kan du fx undersøge på Udenrigsministeriets hjemmeside www.um.dk. Skriv "kvoteflygtninge" i søgefeltet, og vælg artiklen om lovgrundlaget.

At være flygtning

Gå ind på www.u-web.dk, som er Udenrigsministeriets og Danidas hjemmeside for skoler og undervisning. Skriv "flygtninge" eller "Kenya" i søgefeltet og find artiklen "At være flygtning i Kenya". Læs artiklen og besvar disse spørgsmål:

Hvordan er livet i en flygtningelejr?

Hvor lever de fleste flygtninge i verden?

Hvad vil det sige at opnå asyl?

Hvad skal der til for at opnå asyl i Danmark eller et andet vestligt land?

Hvad gør Danmark for at hjælpe verdens flygtninge i nærområderne – og for dem som kommer helt til Danmark?

Hvordan fortæller filmen ”I skjul” sin historie?

Nu skal du arbejde med filmens virkemidler. Læs først opgaverne på siden. Se så filmen igen. Tal med en makker og skriv så jeres svar.

Hvordan virker det på dig, at personerne i filmen er tegnede?

Beskriv, hvordan de tegnede personer i filmen ser ud:

Hvorfor tror du, at Giancarlos og hans lillebror ikke er tegnet mere som virkelige børn?

Hvorfor tror du, at instruktøren har valgt de blå og rødbrune farver i stedet for at gøre dem naturtro?

I sekvensen, hvor Giancarlos er gadebarn i Peru, fortæller filmen en billedhistorie, samtidig med at Giancarlo fortæller. Skriv et referat af billedhistorien:



Se filmen igennem med din makker. Vælg fire scener fra "I Skjul". Tegn det man ser i de fire rammer herunder– sæt filmen på pause imens.
Skriv ved siden af hver tegning, hvad man hører, mens man ser billedet.
Skriv ved siden af hver tegning noget om, hvordan billedvinkler og klipning hjælper med at fortælle historien.



Billedbeskrøring: _____

Billedvinkel: _____

Speak/lyd: _____

Klipning: _____

Hvad får klippet dig til at tænke og føle?: _____



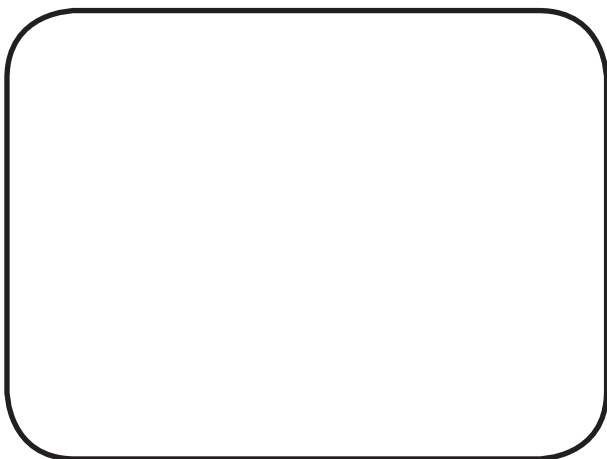
Billedbeskrøring: _____

Billedvinkel: _____

Speak/lyd: _____

Klipning: _____

Hvad får klippet dig til at tænke og føle?: _____



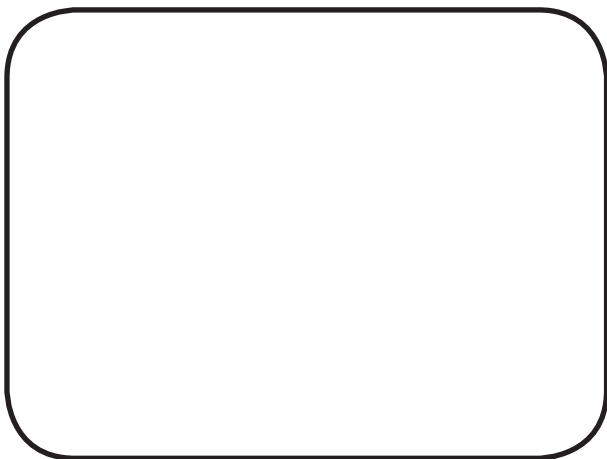
Billedbeskrivelse:

Billedvinkel:

Speak/lyd:

Klipning:

Hvad får klippet dig til at tænke og føle?:



Billedbeskrivelse:

Billedvinkel:

Speak/lyd:

Klipning:

Hvad får klippet dig til at tænke og føle?:

Links og organisationer

Skolernes Databaseservice på EMU Danmarks undervisningsportal

<https://skoda.emu.dk/index.jps> (OBS! Kræver UNI-login)

Vælg: **Aschehougs Leksikon** og skriv Sudan i søgefeltet og/eller vælg: Landefakta
Under "FaktaLink" er der egnet materiale under "Børnearbejde" og "Børnearbejde i den 3. verden".

Internationale regler om børnearbejde

<https://skoda.emu.dk/skoda-cgi/faktalink/publish.php?linknavn=boerinter>

Udenrigsministeriets landefakta

<http://www.um.dk/da/manu/udenrigspolitik/landeogregioner/afrika/sudan/>

The Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC)

Grundlagt i 1998 af Norsk Flygtningeråd (NRC). En af de vigtigste internationale organisationer, som overvåger flygtninge mv. i verden.

www.international-displacement.org

Vælg "Countries" og vælg "Sudan"

Anti-Slavery International

En britisk organisation, som blev grundlagt i 1839

www.antislavery.org/index.htm

Anti-slavery.org har en side omhandlende børnearbejde med definitioner og facts om børnearbejde. Den beskriver kort hvad børnearbejde er og hvor det foregår, samt har et afsnit om børnesoldater og international lov om børnearbejde. www.antislavery.org/homepage/antislavery/childlabour.htm.

ILO (International Labour Organisation) under FN

Vigtige fakta om Sudan og bortførsler af kvinder og børn.

www.ilo.org/public/english/dialogue/actrav/new/ilc02/file5.pdf

Amnesty International

Verdens største menneskerettighedsorganisation.

www.amnesty.dk

På Amnesty Internationals internationale side findes en kort beskrivelse af børn og menneskerettigheder, bl.a. om børnesoldater. www.amnesty.org/en/children

Amnesty Internationals årsrapport om Sudan på side 280 og Peru på side 237.

Årsrapporten kan købes på:

www.amnesty.dk/default.asp?page=3377&lang=da

Amnesty Danmarks undervisningscenter, hvor lærere kan komme på endagskursus i at undervise i menneskerettigheder. Via Amnesty Interactive kan du bestille undervisningsmaterialer og foredrag og læse mere om, hvad Amnesty gør for menneskerettighederne i skolesektoren.

www.amnesty.dk/interactive

UNICEF

Den humanitære børneorganisation Unicef har fx en definition af forskellige typer børnearbejde som husarbejde, gældsarbejde, gadearbejde osv. Børneslaveri som i filmen Slaves falder ikke under nogle af kategorierne, men selve siden er informativ.

www.unicef.dk/script/site/page.asp?artid=98